



Fővárosi Ítéletábra

Az ügy száma:	4.Kf.700.386/2024/4.
A felperes:	Felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	Független Rendőr Szakszervezet (felperesi képviselő címe, eljáró képviselő: dr. Oláh Tamás kamarai jogtanácsos)
Az alperes:	Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Rendőr- főkapitányság (3527 Miskolc, Zsolcai kapu 32.)
Az alperes képviselője:	dr. Gál Mária Ildikó kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	megbízási díj megfizetése iránt indított közszolgálati jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (26. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Miskolci Törvényszék 9.K.700.907/2023/25. számú ítélete

Ítélet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezését nem érinti, a fellebbezett rendelkezését érintően részben, a 2023. április 1. napját követő időszakra igényelt megbízási díj vonatkozásában hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 16.184 (tizenhatezer-száznyolcvannégy) forint másodfokú perköltséget, egyebekben a felperes és az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 5.000 (ötezer) – 5.000 (ötezer) forintban állapítja meg.

A fellebbezési részilletéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2021. február 1. napjától 2023. június 30. napjáig (a továbbiakban: perbeli időszak) az helységi Rendőrkapitányság (a továbbiakban: rendőrkapitányság) állományában körzeti megbízottként teljesített szolgálatot; működési körzete (helység²) a rendőrkapitányságon kialakított körzeti megbízotti csoport (a továbbiakban: KMB csoport) működési körzetének része volt. A körzeti megbízotti beosztásához nem tartozóan rendszeresen végzett a saját és a KMB csoport működési körzetén kívül járőri, járőrszolgálati és egyéb (TIK küldések, átkísérések, előállított őrzések, kísérori beosztás, szabálysértési előkészítő eljárás, ideiglenes megelőző távoltartás) szolgálati feladatokat, melyek ellátásáért a rendvédelmi illetményalap 75%-ának megfelelő megbízási díj megfizetését kérte. Az ennek érdekében előterjesztett szolgálati panaszát az alperes vezetője a határozatszám1 Szü. számú határozatával megalapozatlanság miatt elutasította.

A kereset és a védirat

[2] A felperes keresetében az alperest perbeli időszakra bruttó 840.652 forint megbízási díj és annak késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. Keresetét a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. § (1) bekezdés a)-c) pontjaira, (2)-(5) bekezdéseire, a körzeti megbízotti szabályzatról szóló 26/2015. (XII. 9.) ORFK utasítás (a továbbiakban: KMB szabályzat) 2., 21., 24-25., 57., 63. pontjaira, V. fejezet 1. alfejezetére, a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet (továbbiakban: 30/2015. BMr.) 2. számú mellékletére, a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 3/2015. (II. 20.) ORFK utasítás, a Járőr- és Őrszolgálati Szabályzatról szóló 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás (a továbbiakban: Járőr Szabályzat) rendelkezéseire, továbbá a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 26. § (1) bekezdésére alapította. A megbízási díj havi mértékét a rendvédelmi illetményalap 75 %-ában kérte meghatározni, azzal, hogy több különböző beosztás feladatait látta el, melyek a szolgálatteljesítési idejének jelentős részét tették ki.

[3] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összecszerúságát is vitatta.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[4] Az elsőfokú bíróság az alperest bruttó 705.373 forint megbízási díj és annak késedelmi kamata megfizetésére kötelezte; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Döntését a Hszt. 71. § (1) és (3) bekezdéseiben, 102. § (1) bekezdés b) pontjában, a 30/2015. BMr. 2. számú mellékletében, a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napját megelőző, valamint azt követően hatályos 2., 24., 25., 44., 50., 62. pontjaiban rögzítettekre alapította.

[5] A Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjára alapított igényt a Kúria és Fővárosi Ítéltábla eseti döntéseire hivatkozva nem tartotta megalapozottnak, mert az ideiglenesen megüresedett vagy betöltetlen szolgálati beosztások nem kerültek megjelölésre. A rendőrkapitányságon betöltetlen járőri beosztások ténye önmagában nem alapozza meg a felperes igényét, a ténylegesen dolgozó járőrök alacsony létszámából nem következik az,

hogy a felmerülő járőri munkát nem tudták ellátni. A Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjának feltétele akkor teljesül, ha a fél foglalkoztatására egy kifejezetten meghatározott, betöltetlen munkakör ellátása céljából került sor, melyet a felperes nem igazolt. A Hszt. 71. § (1) bekezdés b) pontjára alapított igény azért alaptalan, mert arra vonatkozóan a felperes konkrét tényelőadást nem tett, továbbá a peresített időszakban a rendőrkapitányságon szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy nem volt.

[6] A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapja szerinti kereseti igényt 2022. augusztus 12. napjáig (a továbbiakban: első kereseti időszak) megalapozottnak találta. Ezen időszak tekintetében rámutatott, hogy a körzeti megbízottnak a feladatait elsősorban a saját működési körzetében kellett ellátnia, ami a KMB csoport működési körzetével nem volt bővíthető. A felperes rendszeresen, nem eseti jelleggel teljesített TIK küldéseket, melyeket nagy számban a saját és a KMB csoport működési körzetén kívül is ellátott, az alperes e körben nem tudta igazolni azt az állítását, hogy azok kizárólag különösen indokolt, késedelmet nem tűrő esetekben történtek, és az esetek gyakorisága miatt az sem volt alátámasztható, hogy a feladatellátás e körben csupán eseti jelleggel történt volna. A megbízási díj mértékének meghatározása során értékelte: a felperes munkaidejének jelentős részét a többletfeladatok ellátása tette ki, a többletfeladatok ellátása rendszeresen, folyamatosan jelentkezett amellet, hogy a felperes a körzeti megbízotti feladatai alól felmentést nem kapott. Mindezek alapján az ellátott többlettevékenységgel a felperes által megjelölt 75%-os mértéket arányban állónak ítélte.

[7] A felperes által hivatkozott közterületi szolgálati többletfeladatok a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napjától hatályos rendelkezései alapján a 2022. augusztus 12. napjától 2023. január 31. napjáig terjedő időszakban (a továbbiakban: második kereseti időszak) a megbízási díjra való jogosultságot nem alapozzák meg, mert a módosított KMB szabályzat 2. pont b) és c) alpontjaiban, valamint 50. pontjában meghatározott feladatok a rendőrkapitányság teljes illetékességi területén belül a felperes beosztásához tartoznak. A KMB szabályzat módosítása jogszerűen történt az ORFK központi államigazgatási szervként a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 23. § (4) bekezdés c) pontjában szabályozott jogkörénél fogva. A felperes a rendőrkapitányság illetékességi területén kívüli átkíséréseket és működési körzeten kívüli elővezetéseket – 2022. december hónap kivételével – rendszeresen végezte, azok, figyelemmel a KMB szabályzat 62. pontjára a beosztásán kívüli, megbízási díjra jogosító többlettevékenységnek minősülnek. Ezen időszakon belül a többletfeladatok rendszeressége miatt 2022. szeptember és október vonatkozásában az illetményalap 75%-ában meghatározott díjigényt nem tekintette eltúlzottnak, azonban 2022. november és 2023. január hónapokra az illetményalap 50%-át tartotta indokoltnak megítélni, mert a havi 1-2 alkalommal, rövidebb időtartamban végzett eltérő feladatellátás a jogszabályi minimumként rögzített mértékű megbízási díjat alapozza meg.

[8] A felperes megbízási díjra való jogosultságát a 2023. február 1. napjától érvényesített időszakra (a továbbiakban: harmadik kereseti időszak) a rendőrkapitányság illetékességi területén kívüli átkísérésekre és működési körzeten kívüli elővezetésekre tekintettel a Hszt. 71. § (3) bekezdésének hatályos módosítása alapján jogszerűnek ítélte, mert azok ellátásával nem eseti jelleggel, hanem rendszeresen jelentős, a szolgálati beosztásához nem tartozó többletmunkát végzett. A Fővárosi Ítéltábla eseti döntésére hivatkozva rámutatott, hogy a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjának módosítása a hivatásos állomány tagját általános jelleggel a megbízási díjra való jogosultságból nem zárja ki. A harmadik kereseti időszakban 2023. január, 2023. április, 2023. május és 2023. június hónapokra ítélte megalapozottnak a felperes igényét, az illetményalap 50%-ának megfelelő megbízási díjat

tartott a havi 1-2 alkalommal, rövidebb időtartamban elvégzett többletfeladattal arányban állónak.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[9] Az alperes a fellebbezésében annak tartalma szerint az elsőfokú ítélet – a keresetet elutasító rendelkezését nem támadva – megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú ítélet sérti a Hszt. 71. § (1)-(6) bekezdéseiben, valamint a 30/2015. BM r. 2. számú mellékletében foglaltakat, az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a KMB szabályzat 2. pontjában, 3. pont d) alpontjában, továbbá a 15., 18., 20., 21., 22., 24., 25., 31., 37., 57-58., 61-63., 70. pontjaiban írt rendelkezéseket. A tényállást és az irányadó jogszabályokat helyesen állapította meg, azonban – a felperes kereseti kérelmét részben elutasító rendelkezés kivételével – téves következtetésekre jutott. Álláspontja szerint a közterületi szolgálatellátás legalapvetőbb formája a járőrszolgálat, melyet a körzeti megbízott a KMB szabályzat 50-63. pontjai szerint a rendőrkapitányság teljes illetékességi területén lát el, továbbá járőrözéssel szolgálati feladatot nem kizárólag járőr, hanem más beosztást betöltő személy, így körzeti megbízott is végezhet, ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértően minősítette a járőri feladatokat többletfeladatnak. A KMB csoport létrehozásának szakmai indoka annak biztosítása, hogy annak valamennyi tagja a teljes területen biztosítsa a körzeti megbízotti feladatok ellátását, így a csoporttag körzete kibővül a KMB csoport működési körzetére, ezért a megbízási díjnak az első kereseti időszakban nincs jogalapja. A megbízási díj összege tekintetében is vitatta az elsőfokú bíróság által megállapított mértéket, mivel a munka bonyolultsága, időigénye, gyakorisága, többlettudás szükséglete legfeljebb 50%-os mértékű megbízási díjra adna alapot. A második és harmadik kereseti időszakban az átkísérések és elővezetések nem többletfeladatok, megbízási díjra nem jogosítanak, mert a körzeti megbízott a KMB szabályzat 21. pontja alapján kísérorri feladatokra eseti jelleggel elvonható és a kb. 10 hónap alatt végrehajtott 12 db átkísérés eseti jellegűnek tekinthető. Az elővezetési feladatokat a KMB szabályzat 62. pont d) és 44. pontja alapján – a KMB szabályzat 2. pont c) és 25. pontjában írtakra visszautalva – a körzeti megbízottnak a rendőrkapitányság illetékességi területén lakóhellyel rendelkező elővezetett tekintetében kell végrehajtania. A 2023. február 1. napjával hatályos Hszt. 102. §-a nem üresíti ki a 71. §-ában szabályozott megbízási díj jogintézményét, mert a megbízási díj a szolgálatteljesítési időn kívüli, az érintett számára a végzettsége, képzettsége alapján általa ellátható, de a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén kívüli többletfeladatokért továbbra is jár, ilyen feladatot a felperes nem látott el.

[10] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A Kúria Kf.VII.39.549/2021/4. számú döntésére hivatkozással rámutatott, hogy a perbeli jogkérdésben kiforrott bírói gyakorlat alakult ki, a bíróságok következetesen helyt adnak a kereseteknek. Az alperes a járőrfeladat, járőrszolgálat tekintetében részben vitatta a tényállást, de nem jelölte meg, hogy mit tart helyes ténynek és az állítását milyen bizonyíték támasztja alá. Az átkísérési, kísérorri feladatokat az alperes által elismerten ellátta, így súlytalan az a hivatkozás, hogy ilyen feladatokra való beosztására nem került sor. A körzeti megbízott járőrszolgálatra csak kivételesen osztható be, kizárólag a működési körzetében, járőrrel közösen, e szolgálatra a működési körzeten kívül, a KMB csoport működési területén sem vehető igénybe, saját működési körzetében kell 70%-ban közterületi szolgálatot teljesítenie. A KMB csoport létrehozásával kapcsolatos alperesi érvelést a Kúria Kf.VII.45.156/2021/4. számú ítéletére utalással alogatannak tartotta, a megbízási díj igénye az alperesi álláspont elfogadása esetén is alapos, mert szolgálati feladatokat a KMB csoport körzetén kívül is rendszeresen ellátott. A körzeti megbízotti és a járőrfeladatok elválnak egymástól, a munkáltató a munkaköri feladatokat csak egy adott beosztáson belül határozhatja meg. A KMB szabályzat, járőrfeladatokat nem tartalmazó 21.

pontja szerinti kimentési okok megjelölése és bizonyítása az alperes terhére esett, aki körben részletes tényállítást nem tett, bizonyítékot nem szolgáltatott. Az alperes nem jelölte meg, hogy a különleges jogrenddel összefüggésben milyen feladatot látott el. A Fővárosi Ítéltábla eseti döntései szerint a KMB szabályzat módosítása kiüresíti a körzeti megbízotti beosztás tényleges és lényeges tartalmát, valamint a Hszt. 102. §-ának 2023. február 1. napjától hatályos módosítását nem lehet úgy értelmezni, hogy megbízási díj nélkül köteles lenne képzettségének megfelelő minden feladatot ellátni.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[11] A fellebbezés – az alábbiak szerint – részben megalapozott.

[12] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján túlnyomórészt helyesen rögzítette a tényállást, a releváns jogszabályi rendelkezéseket felhívta, ám azokból részben (a harmadik kereseti időszak vonatkozásában) helytelen jogi következtetést vont le.

[13] Az eltérő szabályozási környezetre tekintettel a perbeli időszakot három, egymástól elkülönülő szakaszra bontva célszerű vizsgálni.

[14] I. Az első kereseti időszak

[15] Az alperes nem vitatta, hogy a felperes a körzeti megbízotti működési körzetében és azon kívül járőrfeladatokat rendszeresen ellátott, azonban – álláspontja szerint – ezeknek a feladatoknak a teljesítése nem a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, a szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkör, nem többletfeladat, ezért megbízási díj a felperes részére nem jár. A felperest olyan járőri feladatok elvégzésére utasította, amelyeket el kellett látnia működési körzetében és azon kívül is, figyelemmel a KMB szabályzat 2., 15., 21., 22., 24., 50-63. pontjaira, valamint a veszélyhelyzet miatti különleges jogrendre tekintettel.

[16] A másodfokú bíróság elöljáróban – az első kereseti időszakra vonatkozóan – leszögezi, hogy a kialakult bírói gyakorlat az alperes által kifogásolt, fellebbezéssel érintett jogkérdésekben már állást foglalt (Kf.45.006/2022/4., Kf.45.156/2021/4.), az attól való eltérésére a másodfokú bíróság nem látott indokot, ilyen indítványt az alperes nem tett, sőt fellebbezése a Kúria gyakorlatát teljes egészében figyelmen kívül hagyta. A következetes bírói gyakorlat szerint az állománytáblában rendszeresített beosztásokhoz tartozó feladatokat a munkáltató a munkaköri leírásban egyoldalú utasításával rögzítheti, a munkaköri feladatok meghatározása azonban nem lehet önkényes. A munkáltató egyoldalú utasítási jogával kizárólag az állománytáblában rendszeresített beosztás keretein belül határozhatja meg azokat a ténylegesen ellátandó feladatokat, melyeket a hivatásos állomány tagja jogosult és köteles ellátni. Az alperesnél a felperes körzeti megbízotti beosztása az állománytáblában rendszeresített, egyúttal a kinevezésében rögzített szolgálati beosztás, ily módon munkakörének kiterjesztő értelmezésére nincs lehetőség (Kf.VII.39.247/2020/4., Kf.VII.39.389/2021/4., Kf.VII.39.523/2021/4.). A rendvédelmi szerveknél, így az alperesnél ellátandó beosztások kógenssek, azok szervezeti hierarchiája, besorolása jogilag rendezett; ezen túlmenően a KMB szabályzat, valamint a járőrszabályzat rendelkezéseiből is következik, hogy a körzeti megbízotti feladatok és a járőr feladatok ellátása elválik egymástól.

[17] A Kúria több hasonló ügyben hozott ítéletében (Kf.VII.39.549/2021/4., Kf.VII.40.550/2021/4., Kf.VII.40.556/2021/4., Kf.VII.45.018/2021/4.) is akként foglalt állást, hogy a körzeti megbízott és a járőr beosztás nem egyező, hanem egymástól különböző beosztások, ezért az elsőfokú bíróság az első kereseti időszak vonatkozásában helytállóan állapította meg, hogy a munkáltató egyoldalú utasítása alapján végzett feladatok nem a felperes kinevezése szerinti beosztásához tartozóak voltak.

[18] A KMB szabályzat 37. pontja alapján a körzeti megbízottnak a szolgálatteljesítési idejének legalább 70%-ában közterületi tevékenységet kell ellátnia, ugyanakkor az alperes értelmezésével ellentétben nem bármely, hanem a saját működési körzete közterületén; a közterületi szolgálat egyébként pedig feleltethető meg a járőrszolgálatnak. Mindezekon felül a módosítás előtti KMB szabályzat 24. pontja nem tette a körzeti megbízott feladatává a járőrszolgálat ellátását, csupán annak lehetőségét teremtette meg, hogy a körzeti megbízott – alapvetően a működési körzetében – járőr vezetőjeként közterületi szolgálat végrehajtására járőrrel közösen beosztható legyen.

[19] Az elsőfokú bíróság arra is helytállóan hivatkozott, hogy a KMB csoport létrehozása a KMB szabályzat rendelkezéseiből következően nem jár azzal a következménnyel, hogy a körzeti megbízott eredeti működési körzete megváltozna, az a KMB csoport működési körzetével kibővülne. A körzeti megbízotti csoport létrehozásának a célja, továbbá annak megítélése, hogy mely feladatok ellátása tartozik a felperes körzeti megbízotti beosztásához és melyek haladják meg azt, olyan kérdés, melynek jogértelmezését a Kúria már elvégezte, melytől a másodfokú bíróság eltérni nem kíván. A Kúria a körzeti megbízott által működési körzetén kívül végzett járőri feladatokkal összefüggésben több határozatában kimondta: amennyiben a körzeti megbízott hosszabb időszakon át, rendszerszintűen a beosztásához nem tartozó feladatkört ellátja, a járőrfeladatokat a körzeti megbízotti működési és csoport működési körén kívül nem eseti, hanem napi rendszerességgel végzi, az többletszolgálatnak minősül, így annak ellentételezésére jogosult (Kf.VII.45.176/2021/4., Kf.VII.45.184/2021/4.). Az elsőfokú bíróság ezzel egyezően helytállóan mutatott rá, hogy a KMB szabályzat egyértelműen meghatározza, hogy a körzeti megbízott járőrfeladatokat milyen szűkítéssel hajthat végre. Ebből az következik, hogy amennyiben ettől eltérően teljesíti a járőri feladatokat, megbízási díjra jogosult.

[20] Az elsőfokú bíróság bizonyítékokkal alátámasztotta (a felperes által csatolt, az alperes által nem vitatott kimutatások, eligazító lapok, beszámolók, tanúvallomás) annak is megfelelő indokát adta, hogy a felperes ezen többletfeladatokat nem eseti jelleggel, hanem rendszeresen látta el, amely feladatok a szolgálatai többségét érintették. Helyesen értékelte, hogy a felperes a járőr feladatokat a saját és a KMB csoport működési körzetén kívül nem eseti, hanem napi rendszerességgel látta el, melyre nem adott jogalapot a KMB szabályzat 24. pontja, valamint 2. pont b)-c) alpontjai, miután ezek a feladatok nem a felperes kinevezés szerinti beosztásához tartozóak. A Kúria következetes – a perben is irányadó – gyakorlata szerint a munkáltató utasítása alapján a hivatásos állomány tagja ugyan esetenként köteles ellátni a beosztása szerinti tevékenységhez nem tartozó feladatokat, az ilyen jellegű feladat tartós ellátása ugyanakkor nem maradhat ellentételezés nélkül (Kf.VII.39.523/2021/4., Kf.VII.39.525/2021/3.).

[21] A KMB szabályzat 24. pontja alapján a körzeti megbízott járőrvezetőként közterületi szolgálat végrehajtására járőrrel közösen osztható be, de az alperes nem bizonyította, hogy a felperes beosztása a KMB szabályzat rendelkezései szerint valósult meg. Azt sem támasztotta alá, hogy a felperes működési körzetén kívül, de a KMB csoport működési körzetében ellátott járőri és egyéb többletfeladatai miként felelnek meg a KMB szabályzat – különösen a 15. és 24. pontjaiban foglalt – rendelkezéseinek. A közrendvédelmi szakterületért felelős vezető köteles a közös közterületi szolgálatot úgy szervezni, hogy a

feladatellátás – a KMB szabályzat 21-22. pontjaiban meghatározottak kivételével – a körzeti megbízott működési körzetében történjen. Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállón rögzítette, hogy a felperes a járőrszolgálati és egyéb feladatokat a saját és a KMB csoport működési körzetén kívül nem eseti jelleggel, hanem rendszeresen végezte, amelyre nem adott jogalapot a KMB szabályzat 37. pontja sem, mert ezek a feladatok nem a felperes kinevezés szerinti beosztásához tartozó (közterületi tevékenységének részét képező) feladatok. Az a körülmény, hogy a felperes működési körzetéből jogszerűen elvonható volt, nem jelenti egyben azt, hogy a beosztásához nem tartozó többletfeladatok ellátásáért megbízási díjra nem jogosult. A KMB szabályzat 25. pont a) alpontja kifejezetten tiltotta a körzeti megbízott igénybevételét kísérő őr feladatokra.

[22] A KMB Szabályzat 21. pontja csak eseti jelleggel hatalmazza fel a munkáltatót arra, hogy a körzeti megbízottat a működési körzetéből elvonja. A felperest – az alperes által sem vitatott feladatkimutatás szerint – a perbeli időszakban havonta nagy számban, rendszeresen, tehát nem eseti jelleggel osztották be a körzeti megbízotti működési körzetén kívül járőri és egyéb feladatokra, amire a KMB szabályzat nem ad felhatalmazást. Ezért a működési körzeten kívüli járőri tevékenysége a felperest a különleges jogrend időszakában is megbízási díjra jogosította. A veszélyhelyzet miatti személyi átcsoportosítások a felperes eredeti szolgálati beosztása mellett ellátott többlettevékenység ellentételezése alóli mentesülésre nem adnak alapot (Kf.VII.45.184/2021/4., Kf.VII.45.176/2021/4.).

[23] Az elsőfokú bíróság helytállón mutatott rá, hogy a KMB szabályzat egyértelműen meghatározza, hogy a körzeti megbízott járőr feladatokat milyen szűkítéssel hajthat végre. Ebből az következik, hogy amennyiben ettől eltérően teljesíti azokat, megbízási díjra jogosult. Lényeges azt is hangsúlyozni, az eldöntendő kérdés nem az volt, hogy a TIK jogszerűen utasíthatta-e a felperest, hanem az, hogy ezekért a többletfeladatokért a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pont szerinti ellentételezésre jogosult-e. Összegezve, az elsőfokú bíróság ezen (első) kereseti időszak tekintetében helytállón jutott arra a következtetésre, hogy a felperest a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján a megbízási díj megilleti.

[24] Az első kereseti időszakra megítélt megbízási díj mértékével összefüggésben a másodfokú bíróság rámutat, hogy miután az alperes nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felperesnek, azt az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében határozhatta meg; a másodfokú bíróságnak a felülbírálat keretében az elsőfokú bíróság ezen mérlegelési tevékenységének jogszerűségét kellett vizsgálnia. Ezzel összefüggésben a legfontosabb kérdés a hatásköri anyagi jogi szabályok vizsgálata, az, hogy a jogilag kötött mérlegelés a jogszabályok keretei között történt-e. Amennyiben ugyanis a jogszabály a mérlegelés szempontjait meghatározza, a másodfokú bíróságnak a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között azt kell megítélnie, hogy az elsőfokú bíróság a döntése meghozatalánál érvényesítette-e ezeket a törvényi előírásokat.

[25] Kétségek nélkül mérlegelési jogkörnek felel meg az a jogalkotói megoldás is, ha a jogszabály valamely jogkövetkezmény mértékét meghatározott tartományban („től-ig” keretben) fejezi ki konkrét mérlegelési szempontok nevesítése nélkül, amely jelen ügyre vonatkoztatva azt jelenti, hogy a Hszt. 71. § (5) bekezdésében rögzített, az illetményalap 50-200%-ban megállapítható megbízási díj meghatározása mérlegelési jogkört jelent. Ehhez kapcsolódóan a Belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 31/2015. BMr.) 35. § (6) bekezdése jeleníti meg a mérlegelés szempontjait, amely szerint a helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, a megbízással járó többletterhek, a helyettesített szolgálati beosztás besorolása alapján a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével kell meghatározni. Ezen

mérlegelési pontok mentén kellett az ítéltáblának megvizsgálnia, hogy melyek voltak az elsőfokú bíróság mérlegelésének szempontjai, és azokat okszerűen vette-e figyelembe.

[26] Az ítéltábla megállapította – annak szem előtt tartásával, hogy a jogszerűségi kontroll a másodfokú bíróság számára felülmérlegelési lehetőséget nem biztosít –, hogy az elsőfokú bíróság az elvégzett mérlegelési tevékenysége során az anyagi jogszabály [Hszt. 71. § (5) bekezdése] által meghatározott tartományban maradt, amikor a megbízási díj mértékét az illetményalap 75%-ban határozta meg; ezen felül az általa figyelembe vett és ítéletének [65] bekezdésében ismertetett mérlegelési szempontok beilleszthetők voltak a 31/2015. BMr. 35. § (6) bekezdése szerinti kritériumok közé. A jogi indokolásban leírtak alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az arányosság vizsgálatánál értékelte, hogy a felperes munkaidejének jelentős részét a többletfeladatok ellátása tette ki, melyek ellátása rendszeresen, folyamatosan jelentkezett amellett, hogy a körzeti megbízotti feladatai alól felmentést nem kapott. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem korlátaira figyelemmel kellően indokolt döntést hozott arról, hogy miért fogadta el a felperes által megjelölt mértékű megbízási díjat, mellyel szemben az alperes nem terjesztett elő a perben olyan konkrét bizonyítékokkal alátámasztott érvelést, amely miatt indokolt lett volna az elsőfokú bíróság által részletezett mérlegelési szempontok felülbírálata.

[27] II. Második kereseti időszak

[28] Az alperes álláspontja szerint a felperes ezen időszakban többletfeladat ellátásának hiányában nem volt megbízási díjra jogosult, mert a KMB szabályzat 21. pontja alapján a kísérorri feladatokra a rendőrkapitányság illetékességi területéről eseti jelleggel elvonható volt, a 10 és fél hónap alatt végrehajtott 12 átkísérés eseti jellegűnek minősül, az elővezetési feladatok ellátásának kötelezettségét a körzeti megbízott feladatai között a KMB szabályzat 62. pont d) alpontja előírja.

[29] A másodfokú bíróság a fellebbezés alapján kizárólag azt vizsgálta, jogszerűen állapíthatta-e meg a megbízási díjat az átkísérési és az elővezetési feladatokra tekintettel az elsőfokú bíróság, nem érintette ugyanakkor annak kérdését, hogy a KMB szabályzat ezen időszakban hatályos rendelkezései alapján a felperes a keresetben hivatkozott egyéb feladatok teljesítése miatt megbízási díjra jogosult volt-e. Ennek során azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a megbízási díjra való jogosultságot helytállóan állapította meg, e körben az indokolás megváltoztatásával az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[30] A KMB szabályzat alapján a körzeti megbízott a rendőrkapitányság illetékességi területéről eseti jelleggel kísérorri feladatok ellátására elvonható. Az érintett időszakban a kísérorri feladatok ellátása nem eseti jellegű, hanem rendszeresen ismétlődően felmerülő kötelezettséget jelentett. Az elsőfokú bíróság a bizonyított átkísérési feladatellátás esetszámait, annak alapján, hogy az hosszú időszakon keresztül szinte minden hónapban megvalósult, a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja helytálló alkalmazásával, okszerűen vonta le a következtetést a rendszeres többlet-feladatellátásra (Kf.VII.39.707/2020/6.).

[31] A KMB szabályzat egyértelmű rendelkezése szerint elővezetési feladatokat a körzeti megbízott kizárólag a működési körzetében köteles végezni. A KMB szabályzat módosítása tudatos, tervezett, konzisztens normaalkotás eredménye, mely során a KMB szabályzat dogmatikai rendszere egyértelműen elhatárolja a rendőrkapitányság illetékességi területét és a körzeti megbízotti működési körzetét [KMB szabályzat 3. d) pont], ezért amikor a normaalkotó ki kívánta terjeszteni a körzeti megbízott által ellátandó feladatokat a rendőrkapitányság illetékességi területére, azt megtette, amit a KMB szabályzat átfogó módosítása egyértelműen alátámaszt. Az elővezetési feladatokat azonban nem kívánta a körzeti megbízott feladatává tenni a működési körzetén kívül, ezért a KMB szabályzat 62. pontja szerinti „körzeti megbízotti működési körzet” nem azonosítható a „rendőrkapitányság illetékességi területe” fogalmával. Az alperesi értelmezést nem alapozza meg az az érvelése,

hogy körzeti megbízottnak a feladatait – KMB Szabályzat 44. pontja alapján, visszautalva a KMB Szabályzat 2. pont c) alpontjában írtakra, a 25. pont rendelkezéseire tekintettel – a rendőrkapitányság illetékességi területén lakóhellyel rendelkezők esetén kell végrehajtania. A KMB szabályzat hivatkozott rendelkezései nem teszik lehetővé a körzeti megbízott által ellátandó feladatok olyan területi kiterjesztését, mely következtében a körzeti megbízotti feladatok járőrszolgálati feladatoktól való elkülöníthetősége megszűnik. A KMB szabályzat mint ORFK utasítás 2022. augusztus 11. napjáig hatályos rendelkezései a 30/2015. BMr. 2. számú mellékletével konform módon értelmezhetően rögzítették, hogy a körzeti megbízott mely sajátos körülmények mellett és milyen illetékességi területen láthat el járőri, járőrszolgálati feladatokat; azaz nem tekintette a munkakör részének egy másik munkakör – akár átmeneti, akár tartós – feladatainak ellátását, csupán részfeladatok ellátásáról rendelkezett. Ezzel szemben az ORFK vezetője a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napjától hatályos módosításával, annak 2. pont b)-c) alpontjai és 44. pontja értelmében – a 25. pontban tett kivétellel –, arra utasította az alárendelt szerveket, hogy a rendőrkapitányság teljes illetékességi területén tekintsék a körzeti megbízotti munkakör részének a járőrszabályzat szerinti feladatok ellátását, tehát a járőri, járőrszolgálati feladatok majdnem teljes körének elvégzését. E vonatkozásban a két beosztás munkaköri feladatai között minimális disztinkciót a KMB szabályzat 2. pont a) alpontja és 25. pontja szerinti feladatok jelentenének. Ennél fogva a munkáltató a 30/2015. BMr. 1. § a) pontjába és 2. számú melléklete 3. pontjába ütközően a körzeti megbízotti beosztás részének tekinti a járőri beosztás feladatainak ellátását. A Jat. 23. §-a szerinti közjogi szervezetszabályozó eszköz a Jat. 24. § (1) bekezdése alapján jogszabállyal, így a 30/2015. BMr. [Alaptörvény T) cikk (2) bekezdés] nem állhat ellentétben. Amennyiben a bíróság a KMB szabályzatnak olyan értelmezést tulajdonítana, hogy a körzeti megbízotti beosztás magában foglalja a járőri beosztás csaknem valamennyi feladatát, úgy sérülnének a 30/2015. BMr. szolgálati beosztásra vonatkozó szabályai, ezzel együtt a Hszt.-nek a besorolásra (114-119. §), valamint az illetmény meghatározására (154-162. §) kialakított kógens rendelkezései, amelyek a szolgálati beosztáshoz kötöttek. Ezzel teljesen kiüresedne a körzeti megbízotti beosztás tényleges és lényeges tartalma, amely elsősorban a KMB szabályzat 2. pont a) alpontja szerinti területen az ott meghatározott feladatok ellátása. A KMB szabályzat módosítása tulajdonképpen azonosíthatatlanná tette a körzeti megbízott beosztásához esetlegesen hozzátartozó, korábban megbízási díj megfizetése nélkül teljesítendő járőri, járőrszolgálati részfeladatokat is; egyben a 15. pontban egyértelművé tette, hogy a járőri többletfeladatok ellátásának vizsgálatában a körzeti megbízotti csoportkörzetnek semmiféle szerepe nincs; a csoportkörzet funkciója csak a 2. pont a) pontja szerinti feladatok tekintetében értelmezhető. Mindennek tükrében – a Hszt. és a 30/2015. BMr. szabályozásának sérelme nélkül – nem lehet olyan értelmezésre jutni, hogy a körzeti megbízotti beosztás magában foglalná a járőri beosztás majdnem valamennyi feladatát, így a KMB szabályzat 2. pont c), 25. és 44. pontja alapján sem lehet az elővezetés feladatait a rendőrkapitányság illetékességi területén elvégzendő feladatnak tekinteni.

[32] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kísézőőri és az elővezetési feladatok teljesítése, miután azokra nem eseti jelleggel, hanem időszakonként visszatérően, azaz rendszeresen sor került, a felperest megbízási díjra jogosítják.

[33] III. Harmadik kereseti időszak

[34] Az ítéltábla végül az elsőfokú ítélet jogszerűségét az alperes fellebbezésével támadott, a Hszt. módosítással érintett harmadik kereseti időszak tekintetében vizsgálta, kizárólag abban a körben, hogy az elsőfokú bíróság jogszerűen állapított-e meg megbízási díjat a kísézőőri és az elővezetési feladatok teljesítése alapján. Az alperes érvelésével szemben a Hszt. módosított 102. § (1) bekezdésének b) pontja nem értelmezhető akként, hogy a felperes

megbízási díjra csak akkor jogosult, ha a többletmunkát a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén vagy szolgálatteljesítési idején kívül látja el. A szolgálati jogviszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a törvényben és más jogszabályokban meghatározott jogosultságok illetik és kötelezettségek terhelik. A szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok alapvetően kógensek. A Kúria egy korábbi döntésében rámutatott, hogy a kógens rendelkezések kiterjesztően nem értelmezhetőek, azok alkalmazása minden esetben kötelező (EBH2016. M.11.); ilyen törvényi rendelkezéstől sem a felek (még közös megegyezés esetén sem), sem pedig a bíróság nem térhet el. A jogalkotó hatáskörébe tartozó kérdés dönteni arról, hogy valamely juttatást a munkavállalók/hivatásos állomány tagjai részére megteremti-e, és az is, hogy azt milyen feltételekkel (BH2015. 79.).

[35] A Hszt. 2023. február 1. napjától hatályos módosításával a jogalkotó a megbízási díj jogintézményét megtartotta, azt a Hszt. 71. §-ában – a X. fejezetben meghatározott, a szolgálat teljesítésére vonatkozó általános rendelkezésektől – elkülönítetten továbbra is szabályozni kívánta akként, hogy az általánoshoz képest eltérő, a korábbiakhoz viszonyítva szigorúbb feltételek szerinti elbírálást írt elő. Nem vitás, hogy a hivatásos állomány tagja – a jogalkotó szándéka szerint – a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a szolgálat ellátásával összefüggésben köteles a szolgálati beosztásából eredő, valamint – a rendes szolgálatteljesítési idején belül külön ellentételezés nélkül – a szolgálati beosztásához nem tartozó, a végzettsége, képzettsége alapján részére a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén belül meghatározott szolgálati feladatait a törvényes előírásoknak, a parancsoknak és intézkedéseknek megfelelően – szükség esetén a veszély vállalásával –, az elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan végrehajtani. E szabály azonban nem jelenti azt, hogy amennyiben e többletfeladatot az állomány tagja rendszeresen, tehát nem eseti jelleggel, és számára jelentős többletmunkát eredményezve végzi, akkor annak ellentételezésére ne lenne jogosult. A Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjának módosítása a hivatásos állomány tagját általános jelleggel a megbízás díjra való jogosultságból nem zárja ki, ezen értelmezéssel a megbízási díj jogintézménye [a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja, valamint (3) bekezdése] kiüresedne.

[36] A Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjának ezért csak olyan értelmezése lehet helyes, mely a 71. § (1) bekezdés c) pontja alkalmazásának is teret enged, ellenkező esetben a hivatásos állományú tag szolgálatteljesítési idején belül, ellenszolgáltatás nélkül, lényegében korlátozásoktól mentesen a beosztásához nem tartozó feladat ellátására megbízhatóvá válna. A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjában és (3) bekezdésében meghatározott többletfeltétellel válik el a megbízási díj az általános szabályozástól; e speciális juttatás megfizetésére vonatkozó jogalkotói szándék a Hszt. 71. §-án keresztül érvényesül, jelesül az, hogy habár a hivatásos szolgálati jogviszony különleges közszolgálati jogviszony, azonban a rendszeresen előforduló, jelentős többletmunka ellátásáért a hivatásos állomány tagjainak is ellenszolgáltatásban kell részesülniük. Ezt a jogi álláspontot támasztja alá, hogy a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjában a rendszeresen elvégzett jelentős többletmunkára való utalás nem szerepel, azonban e kitétel a 71. §-ban, mint speciális szabályban megtalálható; ezen feltételek teljesülése esetén megbízási díj jár.

[37] Alapítvánnyal hivatkozott tehát az alperes arra, hogy a perbeli időszak harmadik részében a felperes megbízási díjra való jogosultságát a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontja kizárja, ugyanis ez esetben is érvényesül a lex specialis derogat legi generali elv, miszerint az általános szabályt a speciális szabály minden esetben felülírja. A perbeli esetben ez akként valósul meg, hogy a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjában szereplő általános szabály helyett, a 71. §-ban rögzített rendelkezést kell alkalmazni.

[38] A kísérőőri és az elővezetési feladatok teljesítése tekintetében a megbízási díjra való jogosultság tehát nem zárható ki arra hivatkozva, hogy az csak a szolgálatteljesítési időn és a szervezeti egység feladatkörén kívül eső szolgálati feladatok teljesítése esetén jár.

[39] A Hszt. 71. § (3) bekezdése szerint 2023. február 1. napjától a korábban hatályos rendelkezéssel szemben a megbízási díjra való jogosultság jelentős többletmunka elvégzése esetén áll fenn, melynek megvalósulását az elsőfokú bíróság nem vizsgálta. Ezzel összefüggően helytállóan mutatott rá az alperes, hogy a feladatellátásának jelentősnek kell lennie, mely eltérő szabályozás a korábbi időszakhoz képest, hiszen a ténylegesen kifejtett, jelentős többletmunka a megbízási díj feltétele. A megbízási díj jogalapjának fennállása szempontjából az elsőfokú bíróság nem tett különbséget a második és a harmadik kereseti időszakban teljesített többletfeladatok mennyiségére vonatkozóan, ugyanazon tények alapján állapította meg a megbízási díjat, mindössze azt rögzítette, hogy a felperes megbízási díj iránti igényét 2022. augusztus 11. napját követően az átkísérési és elővezetési feladatok ellátása alapozta meg, nem volt tekintettel a megbízási díj jogalapjának eltérő feltételeire. A Hszt. módosítás alapján szükséges lett volna annak vizsgálata és értékelése, hogy a többletfeladatok tekintetében mennyiben jelent eltérést a korábbi időszakhoz képest a megbízási díj jogalapja, minősíthető-e és mely tények alapján és milyen indokból jelentős többletmunkát okozónak a ténylegesen megvalósított feladatellátás. Ennek érdekében szükséges a jelentős többletmunka fogalmának Hszt. fogalmi rendszerébe illeszkedő értelmezése és annak meghatározása, hogy a felperes által hivatkozott – kísérőőri és az elővezetési – feladatok teljesítése megfeleltethető-e a törvényi tényállásnak.

[40] Az elsőfokú bíróság a Hszt. fentebb hivatkozott módosítása alapján nem vizsgálta, hogy az általa megállapított kísérőőri és az elővezetési többletfeladatok alapján a perbeli időszak harmadik része vonatkozásában teljesülnek-e a megbízási díjra vonatkozó jogosultság Hszt. 71. §-ban foglalt feltételei, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet a 2023. április 1. napját követő időszakra igényelt megbízási díj vonatkozásában hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította, mivel az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem volt lehetséges.

[41] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban kizárólag a harmadik a perbeli időszakra vonatkozóan kell a megbízási díjra való jogosultság szempontjából a Hszt. 71. § (3) bekezdésében foglalt feltételeket vizsgálnia.

[42] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban az alábbiakat kell szem előtt tartania:

[43] Az elsőfokú bíróság a harmadik kereseti időszak kapcsán nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy 2023. február 1. napjától a Hszt. 71. § (3) bekezdése értelmében a hivatásos állomány tagja akkor jogosult megbízási díjra, ha az (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat ellátásával jelentős többletmunkát végez, és a szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkörrel való megbízási díj nem eseti jellegű. A nem eseti jelleg a módosítást megelőzően is követelmény volt (azt a bírói gyakorlat egyértelműen kialakította), ugyanakkor – többletfeladat ellátása esetén – a jelentős többletmunka végzése külön vizsgálandó, konjunktív tényállási elem, amely esetében a bizonyítási érdek a felperest terheli.

[44] A másodfokú bíróság a perbeli időszak harmadik részét érintő rendelkezésre tekintettel a Kp. 110. § (3) bekezdése értelmében a peres felek másodfokú eljárásban felmerült részperköltségét megállapította, annak viseléséről az eljárást befejező határozatában az elsőfokú bíróság dönt. A másodfokú perköltség ezen részét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. § (1)-(2) és 82. § (3) bekezdései, továbbá a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) és (5) bekezdései alapján a felperes és az

alperes pertárgyértékhez igazodó költségigényével egyezően állapította meg, figyelemmel a hatályon kívül helyezéssel érintett, az alperes által vitatott időszakra (2023. április 1. – június 30.) eső megbízási díj mértékére (57.975 forint), mivel a fellebbezés és az ellenkérelem elkészítésének munka- és időigényéhez képest a felszámított összegeket nem ítélte eltúlzottnak.

[45] A fellebbezéssel érintett első és második kereseti időszak tekintetében pervesztes alperest a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére kötelezte, annak mértékét a Pp. 81. § (1)-(2) bekezdéseire, 82. § (3) bekezdésére, valamint az IM rendelet 4. § (1) és 3. § (2), (5) bekezdéseire figyelemmel, ezen időszakokra megállapított megbízási díj összegéhez (647.398 forint) igazodóan, a felperes költségigénye alapulvételével állapította meg.

[46] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésében és 46. § (1) bekezdésében meghatározott, 51.791 forint mértékű fellebbezési részilleték az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentessége folytán a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[47] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 112. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2025. január 15.

dr. Kecskés Zsófia s.k.
a tanács elnöke

dr. Farkas Ervin s.k.
előadó bíró

dr. Kincsesné dr. Szalai Kornélia s.k.
bíró